

بررسی رابطه نقش والدین و خودپنداره تحصیلی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مقطع ابتدایی

مرضیه بدیع تابان

کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد گنبد کاووس، گنبد کاووس، ایران

فاطمه بدیع تابان

کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ایرانشهر، ایرانشهر، ایران

راضیه بدیع تابان

کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ایرانشهر، ایرانشهر، ایران

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه بین نقش والدین و خودپنداره تحصیلی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دولتی دوره ابتدایی دوره دوم شهر گنبد کاووس بود. جامعه این پژوهش شامل کلیه دانش آموزان دوره ابتدایی دوره دوم شهر گنبد کاووس در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود، که تعداد آن ۲۴۹۳۸ نفر می باشد که از این میان بر اساس فرمول کوکران تعداد ۳۷۹ نفر محاسبه و با استفاده از روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شدند به این صورت که ابتدا شهر گنبد کاووس به ۵ منطقه، شمال، جنوب، غرب، شرق و مرکز تقسیم شد و از هر منطقه به شکل تصادفی یک مدرسه و از هر مدرسه یک کلاس انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفت. برای جمع آوری داده ها از پرسشنامه ابزار سنجش خانواده (FAD)، پرسشنامه ی خودپنداره ی تحصیلی یسن یسن چن (۲۰۰۶) و پیشرفت تحصیلی (معدل دروس کتبی) استفاده شد. داده ها با استفاده از آزمون های آمار توصیفی و روش ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیر تحلیل شد. نتایج نشان داد که رابطه ی معنی داری بین نقش والدین و خودپنداره تحصیلی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دولتی دوره ابتدایی دوره دوم شهر گنبد کاووس وجود دارد. یعنی دانش آموزانی که والدین آن ها در امور تحصیلی شان نقش بیشتری داشتند و خودپنداره تحصیلی مثبت تری داشتند از پیشرفت تحصیلی بالاتری برخوردار بودند. **واژگان کلیدی:** نقش والدین، خودپنداره تحصیلی، پیشرفت تحصیلی

مقدمه

مساله موفقیت یا عدم موفقیت در امر تحصیل از مهم ترین دغدغه های هر نظام آموزشی است. موفقیت و پیشرفت تحصیلی^۱ در هر جامعه نشان دهنده موفقیت نظام آموزشی در زمینه هدف یابی و توجه به رفع نیازهای فردی است. بنابراین نظام آموزشی را زمانی می توان کارآمد و موفق دانست که پیشرفت تحصیلی دانش آموزان آن در دوره های مختلف دارای بیشترین و بالاترین رقم باشد. پیشرفت تحصیلی به توانایی آموخته شده یا اکتسابی فرد در موضوعات آموزشی اطلاق می شود که به وسیله آزمون های فراگیر استاندارد شده یا آزمون های معلم ساخته اندازه گیری می شود (کیهان، ۲۰۱۸). به طور کلی این اصطلاح به معنای مقدار یادگیری آموزشی فرد است، به طوری که بتوان آن ها را در مقوله کلی عوامل مربوط به تفاوت های فردی و عوامل مربوط به مدرسه و نظام آموزش و پرورش مورد مطالعه قرار داد (منوچهری زاده، کلانتر رشیدی، فرزانه و جزایری، ۲۰۱۸).

یکی از همبسته های پیشرفت تحصیلی نقش والدین^۲ می باشد. فضای خانه، نخستین و بادوام ترین عاملی است که در رشد شخصیت و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان تاثیر می گذارد. به گونه ای که می توان گفت پدر و مادر نیرومندترین آموزگار افراد در زندگی، آموزش خانوادگی پایدارترین آموزش و محیط خانه مهم ترین آموزش برای فرد می باشد (محمودزهی، بیان فر و رستگار، ۱۴۰۰). والدین به شکل های مختلفی می توانند در فرایند آموزشی و تربیتی فرزندان شان با مدرسه مشارک و هماهنگی داشته باشند. این مشارکت می تواند هم به شکل قابل مشاهده ای مراجعه به مدرسه و درگیر شدن در فعالیت های آموزشی و تربیتی دانش آموزان باشد و هم به کشل نامحسوس و غیر قابل مشاهده ان مانند چگونگی شکل گیری نگرش ها و علائق کودکان به آموزشگاه و به طور کلی فرایند کسب دانش باشد. بسیاری از والدین به غلط تصور می کنند که کار آموزش و یاددهی فقط در مدرسه و معلم انجام گیرد و در این ارتباط خودشان هیچ نقشی ندارند. در حالی که نقش والدین و اهمیت مشارکت آن ها در فرایند آموزش و یادگیری فرزندان شان کمتر از معلمان نیست (بریان و هنری^۳، ۲۰۱۲). والدین باید با مراجعه ی منظم و زمان بندی شده خود و اطلاع یافتن از روش های تدریس و یاددهی مورد استفاده معلم و کسب راهنمایی های لازم از او، نقش خود را در فعالیت های آموزشی ایفا نماید. این مشارکت فعال و مسئولانه در فرایند آموزش، به یادگیری بهتر و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان خواهد انجامید (گالیندو و شلدون^۴، ۲۰۱۲). والدین از طریق سبک های فرزند پروری خود اثرات بسیار مهم و چشم گیری در پیشرفت تحصیلی فرزندان شان در سطوح مختلف آموزش دارند. دانش آموزان، برای موفقیت در زندگی شان نیازمند اعتماد، حمایت، روابط نزدیک با خانواده خود، خصوصا والدین شان هستند (آبشا^۵، ۲۰۱۲).

¹ achievement

² the role of parents

³ Bryan & Henry

⁴ Galindoa & Sheldon

⁵ Abesha

همبسته دیگر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان خودپنداره تحصیلی^۶ می‌باشد. خودپنداره تحصیلی به نگرش و بازتاب معرفی یک محصل یا دانش‌آموز از عواطف و احساسات او در یک محیط آموزشی اشاره می‌کند. خودپنداره تحصیلی به عنوان ادراک دانش‌آموز از کفایت‌هایش در مدرسه تعریف شده است. این ادراک می‌تواند به صورت ارزیابی شناختی از توانایی‌ها در انجام تکالیف خاص باشد. خودپنداره تحصیلی به طور قابل توجهی با پیشرفت تحصیلی مرتبط است (هاوسن، مولر، گریف و ناپل^۷، ۲۰۲۳). این مفهوم، مجموعه‌ای از گرایش‌ها، باورها و ادراکات دانش‌آموزان را درباره مهارت‌ها و عملکرد هوشی و تحصیلی پوشش می‌دهد (مافرجا و زولنایدی^۸، ۲۰۲۲). خودپنداره تحصیلی مثبت در کودکان با ایجاد افکار مثبت باعث ظهور هیجانات مثبت و دوری از هیجان‌های منفی نظیر ناامیدی می‌شود و ناامیدی نیز مانع از پیشرفت تحصیلی می‌گردد. یعنی کودکانی که نسبت به خود و توانمندی‌هایشان به ویژه در بعد تحصیلی، ادراک و دانش مثبت و سازنده‌ای دارند، چنین ادراک و تفکری خود به عنوان مانعی در برابر بروز افکار و اعمال نامطلوب در تمامی عرصه‌های زندگی و موقعیت‌های سرنوشت‌ساز کودکان عمل می‌کند. دانش‌آموزان با پیشرفت تحصیلی، خودپنداره تحصیلی بالایی دارند، به عبارتی دانش‌آموز باور دارد که هر تلاشی برای موفق شدن در تحصیل، باعث پیشرفت تحصیلی است و تلاش‌های اولیه برای غلبه بر موانع و مشکلات مؤثر باشند (جاکوب، لاجنر و اسپیتز، ۲۰۲۲). بنابراین پژوهش حاضر درصدد پاسخگویی به این سوال است که آیا بین نقش والدین در خانواده و خودپنداره تحصیلی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه وجود دارد؟

روش تحقیق

روش تحقیق توصیفی از نوع همبستگی می‌باشد. جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری: جامعه آماری پژوهش کلیه دانش‌آموزان دوره ابتدایی دوره دوم شهر گنبدکاووس در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بود، که تعداد آن ۲۴۹۳۸ نفر می‌باشد. که از این میان بر اساس فرمول کوکران تعداد ۳۷۹ نفر محاسبه و با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب و برای تحلیل مورد استفاده قرار گرفت.

ابزارهای گردآوری اطلاعات:

ابزار سنجش خانواده (FAD)

ابزار سنجش خانواده یک پرسشنامه ۶۰ سوالی است و ناتان بی ایشتاین، لارنس ام. بالدوین، و دوان ای. بیشاب در سال (۱۹۸۲) جهت سنجش عملکرد خانواده بنا بر الگوی مک مستر تدوین نموده‌اند. اولین نسخه پرسشنامه FAD با ۵۳ ماده در ایران توسط نجاریان (۱۳۷۴) ترجمه شد و ویژگی‌های روانسنجی آن مورد بررسی قرار گرفت. در این الگو خصوصیات ساختاری، شغلی و تعاملی خانواده را مشخص می‌سازد و شش بعد از عملکرد خانواده (حل مشکل، ارتباط، نقش‌ها، همراهی عاطفی، آمیزش عاطفی و کنترل رفتار) را مورد سنجش قرار می‌دهد؛ و مقیاس هفتم پرسشنامه بعد کلی خانواده را ارزیابی می‌کند. پایایی ابزار سنجش خانواده با ضریب آلفای خرده مقیاس‌ها از ۰/۷۲ تا ۰/۹۲ از همسانی درونی خوبی برخوردار است؛ دارای روایی همزمان و پیش‌بین است. در

⁶ academic self-concept

⁷ Hausen, Möller, Greiff & Niepel

⁸ Mafarja & Zulnaidi

پژوهش زاده محمدی و ملک خسروی (۱۳۸۵) بعد کارکرد کلی ۸۲٪، بعد حل مساله ۷۲٪، بعد ارتباط ۷۰٪، بعد نقش‌ها ۷۶٪، بعد آمیختگی عاطفی ۷۳٪ و بعد کنترل ۶۶٪ و کارکرد کلی و همه ابعاد ۹۴٪ گزارش شده است.

پرسشنامه‌ی خودپنداره‌ی تحصیلی یس یسن چن (۲۰۰۶)

عنوان پرسشنامه: پرسشنامه‌ی خودپنداره‌ی تحصیلی یس یسن چن (۲۰۰۶) است. این پرسشنامه ۱۵ سوال داشته و هدف آن، ارزیابی ابعاد مختلف خودپنداره‌ی تحصیلی (عمومی، آموزشی، غیرآموزشی) می‌باشد. نمره‌گذاری آن بر اساس طیف لیکرت، گزینه‌ای می‌باشد که در یک جدول با گزینه‌های کاملاً مخالف، مخالف، موافق، کاملاً موافق و امتیازدهی مربوط به آن‌ها به ترتیب با نمره ۱، ۲، ۳، ۴، ارائه گردیده است.

سوال‌های (۱، ۳، ۵، ۱۲، ۱۳) سوال‌های عمومی هستند.

سوال‌های (۲، ۴، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۴، ۱۵) سوال‌های آموزشی هستند.

سوال‌های (۶ و ۷) سوال‌های غیر آموزشی می‌باشند.

برای به دست آوردن امتیاز مربوط به هر بعد، مجموع امتیازات آن بعد باید با هم جمع شود و به منظور به دست آوردن امتیاز کلی پرسشنامه، مجموع امتیازات تک تک سوال‌ها را محاسبه می‌کنند. امتیازات بالاتر نشان دهنده‌ی خودپنداره‌ی تحصیلی بالاتر در فرد پاسخ دهنده است و برعکس. روایی و پایایی این پرسشنامه در پژوهش افشاری‌زاده و همکاران در سال ۱۳۹۲ نشان داد که روایی محتوایی، روایی سازه و روایی همگرای این پرسشنامه با پرسشنامه‌ی عزت نفس روزنبرگ مورد سنجش قرار گرفت و تایید شد. برای محاسبه‌ی پایایی آن از آلفای کرونباخ استفاده شد. در نتیجه‌ی آن، پایایی ۷۸٪ به دست آمد.

پیشرفت تحصیلی: در این پژوهش، معدل دروس کتبی در امتحانات پایانی دوره ابتدایی ملاک عملکرد تحصیلی محسوب شده است.

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات: سپس جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (شاخص‌های مرکزی و پراکندگی) و آمار استنباطی (آزمون پیرسون و رگرسیون چند متغیره) استفاده شد. کلیه مراحل پردازش، طبقه‌بندی، ترکیب و تجزیه داده‌های این پایان‌نامه به وسیله‌ی نرم‌افزار آماری SPSS صورت گرفت.

یافته‌ها

جدول ۴-۱: نتایج آزمون کولموگروف-اسمیرنوف متغیرها

متغیرهای اصلی	مقدار آزمون کولموگروف - اسمیرنوف	سطح معنی داری
عمومی	۱/۳۵۱	۰/۰۵۲
آموزشگاهی	۱/۳۱۰	۰/۰۶۵
غیرآموزشگاهی	۱/۲۵۸	۰/۰۸۴
خودپنداره تحصیلی کلی	۰/۹۳۶	۰/۳۴۵
حل مشکل	۰/۹۴۷	۰/۳۳۱
ارتباط	۱/۰۱۶	۰/۲۵۴
نقش‌ها	۱/۰۸۴	۰/۱۹۰
همراهی عاطفی	۰/۹۷۳	۰/۳۰۰
آمیزش عاطفی	۰/۸۷۵	۰/۴۲۸
کنترل رفتار	۱/۲۳۰	۰/۰۹۷
کارکرد کلی	۰/۹۷۲	۰/۳۰۱
پیشرفت تحصیلی	۱/۱۵۳	۰/۱۴۰

با توجه به جدول (۴-۵) به طور کلی با توجه به مقادیر بدست آمده از آزمون کولموگروف - اسمیرنوف^۹، توزیع تمامی متغیرها با توجه به سطح معنی داری بزرگتر از ۰/۰۵، نرمال است.

نکته: با توجه به نرمالی داده‌های شرایط لازم برای استفاده از آزمون‌های پارامتریک به طور مشخص برای تعیین همبستگی از روش همبستگی پیرسون استفاده می‌گردد.

فرضیه اول: بین نقش والدین با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه معنی دار وجود دارد.

⁹ Kolmogorov-Smirnov (K-S)

۲-۴: ماتریس ضرایب همبستگی پیرسون بین نقش والدین با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
حل مشکل	۱														
ارتباط	.۶۳**	۱													
نقش ها	.۵۸**	.۶۳**	۱												
همراهی عاطفی	.۵۹**	.۶۶**	.۷۳**	۱											
آمیزش عاطفی	.۱۹**	.۸۳**	.۷۶**	.۸۵**	۱										
کنترل رفتار	.۳۳**	.۲۱**	.۱۹**	.۲۴**	.۲۵**	۱									
کارکرد کلی	.۱۷**	.۱۸**	.۲۰**	.۱۸**	.۲۷**	.۶۳**	۱								
پیشرفت تحصیلی	.۱۹**	.۲۰**	.۱۹**	.۲۲**	.۲۶**	.۷۳**	.۶۳**	۱							

* در سطح ۰/۰۱ معنی دار است. ** در سطح ۰/۰۵ معنی داری است.

نتایج مندرج در جدول (۲-۴) همبستگی معنی داری بین نقش والدین با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان نشان می دهد و به طور مشخص بین مولفه حل مشکل با پیشرفت تحصیلی (۰/۱۹)، ارتباط با پیشرفت تحصیلی (۰/۲۰)، نقش ها با پیشرفت تحصیلی (۰/۱۹)، همراهی عاطفی با پیشرفت تحصیلی (۰/۲۱)، آمیزش عاطفی با پیشرفت تحصیلی (۰/۲۶)، کنترل رفتار با پیشرفت تحصیلی (۰/۷۱) و کارکرد کلی با پیشرفت تحصیلی (۰/۶۱) همبستگی مثبت معنی داری وجود دارد.

فرضیه دوم: بین خودپنداره تحصیلی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه معنی دار وجود دارد.

۳-۴: ماتریس ضرایب همبستگی پیرسون بین خودپنداره تحصیلی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶
عمومی	۱					
آموزشگاهی	.۶۲**	۱				
غیرآموزشگاهی	.۵۴**	.۶۹**	۱			
خودپنداره تحصیلی	.۷۸**	.۸۹**	.۷۱**	۱		

پیشرفت تحصیلی	۰.۲۷*	۰.۲۳*	۰.۲۱*	۰.۲۹*	۱
---------------	-------	-------	-------	-------	---

* در سطح ۰/۰۱ معنی داری است.

نتایج مندرج در جدول (۴-۶) همبستگی معنی داری بین خودپنداره تحصیلی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان نشان می دهد و به طور مشخص بین خودپنداره تحصیلی با پیشرفت تحصیلی (۰/۲۹)، همبستگی مثبت و معنی داری وجود دارد.

بحث و نتیجه گیری

بین وضعیت نقش والدین با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دوره ابتدایی رابطه معنی دار وجود دارد و نقش والدین می تواند پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را پیش بینی کند. نتایج حاصل از این پژوهش با پژوهش های لی^{۱۰} و همکاران (۲۰۱۸)؛ اسدآبادی و همکاران (۱۴۰۰) همسو می باشد. در تبیین برای این یافته ها می توان گفت همکاری والدین در انجام تکالیف تحصیلی به شکل گیری رابطه ای مطلوب بین والدین و دانش آموز کمک می کند و دانش آموز احساس مورد توجه قرار گرفتن و مهم شدن را در خود پرورش می دهد. همچنین نقش والدین در انجام تکالیف می تواند در آموزش مجدد، تمرین و تحکیم آموخته های مدرسه تاثیر گذار باشد. رفت و آمد والدین با کادر آموزشی می تواند تاثیر چشمگیری بر پیشرفت و وضعیت تحصیلی دانش آموزان داشته باشد و به ایجاد رابطه مطلوب خانه و مدرسه کمک کند که این عامل در افزایش شایستگی ها و کاهش مشکلات دانش آموزان موثر است (آربزی، ۱۳۹۹). پیشرفت تحصیلی دانش آموزانی که والدین آن ها نقش بیشتری در امور مدرسه آن ها دارند و بهتر به راهنمایی آن ها می پردازند، بیشتر است زیرا این والدین برای فرزندانشان کتاب های بیشتری می خرند و برای کاهش کمبود و پیشرفت در مدرسه، دانش آموزان را به طور سازنده مورد انتقاد قرار می دهند. همچنین والدین یکه نقش بیشتری در امور تحصیلی دانش آموزان شان دارند محیطی آرام و مساعد برای مطالعه و انجام تکالیف درسی برای فرزندانشان فراهم می کنند زیرا یادگیری در شرایطی بهتر صورت می گیرد که در آن، محیط آرام باشد و محرک های مزاحم از جمله تلویزیون، بازی سایر کودکان و سر و صداها دیگر کمتر باشد. این والدین با اجتناب از ترتیب دادن جشن ها و مراسم مختلف و یا شرکت در آن ها در ایام امتحانات بر پیشرفت تحصیلی فرزندانشان خود تأثیر می گذارند. غنی کردن محیط خانواده از دیگر طرقی است که والدین می توانند در پیشرفت تحصیلی فرزندانشان خود نقش داشته باشند، مثلاً خرید کتاب های درسی و کمک درسی به جای خرید اشیاء غیر ضروری (بیابانگرد، ۱۳۸۴).

بین خودپنداره تحصیلی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دوره ابتدایی رابطه معناداری وجود دارد. نتایج این پژوهش با پژوهش های باترفیلد^{۱۱} و همکاران (۲۰۲۳)؛ پرینتل^{۱۲} و همکاران (۲۰۲۳)؛ کشتورز کندازی و همکاران (۱۴۰۰)؛ متغیر و همکاران (۱۳۹۹)؛ ملاحی و همکاران (۱۳۹۸) و پورطالب و میرنسب (۱۳۹۷) همسو می باشد.

¹⁰ Lee

¹¹ Butterfield

¹² Perinelli

در تبیین برای این یافته‌های پژوهش می‌توان گفت که کودکانی که در زمینه خودانگاره تحصیلی به ثبات رسیدند باورهای همچون «من فرد موفق هستم» یا «آینده‌ی درخشانی خواهم داشت» و مثال‌هایی از این قبیل، در واقع بخشی از خود انگاره خود دارند. که این خود باعث افزایش پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان می‌شود. دانش‌آموزانی که خودپنداره‌ی تحصیلی مثبتی دارند در مورد توانمندی‌های تحصیلی، خصوصیات، دانش، ارزش‌ها، نگرش‌ها و دیگر موضوعاتی را که مربوط به تحصیل و اهداف کودکان است به شناخت کامل‌تری از خود رسیده‌اند و این موارد پیش‌بینی کننده قوی برای پیشرفت تحصیلی می‌باشد. خودپنداره تحصیلی، یک مسئله و رویداد انگیزشی است که در زندگی و مسیر یادگیری کودکان و دانش‌آموزان بسیار مؤثر است و مفهومی است که یک کودک یا دانش‌آموز از خودش، به عنوان یادگیرنده، از تجربیات مختلف در موقعیت یادگیری دریافته است. به عبارتی دیگر، خودپنداره‌ی تحصیلی یعنی وقتی دانش‌آموزی در زمینه تحصیلی خودش را با سایر همکلاسی‌هایش مقایسه می‌کند به چه نتیجه‌ای می‌رسد؟ و دانش‌آموزی که خودپنداره‌ی تحصیلی مثبتی دارد به توانمندی‌های خودش ایمان دارد و دچار شک و ناامیدی نمی‌شود. خودپنداره تحصیلی حس کلی‌تری از این که یک دانش‌آموز فکر می‌کند که چقدر تکالیف مدرسه را خوب انجام می‌دهد، منعکس می‌کند و فکر کردن به عنوان بعد شناختی ناامیدی، اگر به صورت افکار مثبت از توانمندی خود صورت گیرد، نقش موثری در افزایش پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان ایفا می‌کند. از طرف دیگر خودپنداره تحصیلی مثبت در دانش‌آموزان با ایجاد افکار مثبت باعث ظهور هیجانات مثبت و دوری از هیجان‌های منفی نظیر ناامیدی می‌شود. یعنی کودکانی که نسبت به خود و توانمندی‌هایشان به ویژه در بعد تحصیلی، ادراک و دانش مثبت و سازنده‌ای دارند، چنین ادراک و تفکری خود به عنوان مانعی در برابر بروز افکار و اعمال نامطلوب در تمامی عرصه‌های زندگی مخصوصاً پیشرفت و موفقیت‌های تحصیلی سرنوشت‌ساز عمل می‌کند.

منابع

- آربزی، محسن (۱۳۹۹). نقش والدین در امور تحصیلی فرزندان، رشد آموزش مشاوره مدرسه، ۱۶ (۲).
- اسدآبادی پور، نیلوفر. (۱۴۰۰). پیش بینی پیشرفت تحصیلی از طریق اشتیاق به مدرسه و جو عاطفی خانواده در بین دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوم شهر مرودشت. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.
- بیابانگرد، اسماعیل (۱۳۸۴). روش های پیشگیری از افت تحصیلی. تهران: انتشارات انجمن اولیا و مربیان.
- پور طالب، نرگس و میرنسب، میرمحمود (۱۳۹۷). رابطه خودپنداره تحصیلی و میزان ناامیدی با اضطراب امتحان که جامعه آماری پژوهش آنان را دانش آموزان دختر مقطع ششم دبستان های شهر تبریز. ۴۳ (۲۸).
- زاده محمدی، علی و ملک خسروی، غفار (۱۳۸۵). بررسی مقدماتی ویژگی های روان سنجی و اعتباریابی مقیاس سنجش کارکرد خانواده (FAD). خانواده پژوهی، ۲ (۵): ۸۹-۶۹.
- کشت و روز کنذازی، احسان؛ صالحی، محمدرضا و اسماعیلی، بهرام (۱۳۹۹). اثربخشی آموزش راهبردهای فراشناختی و خودپنداره و عملکرد تحصیلی دانش آموزان. آموزش پژوهش، ۶ (۲۱): ۳۱-۱۷.
- متغیر، زهرا السادات و ترکان، هاجر (۱۳۹۹). نقش پیش بینی خودپنداره و ناامیدی در پیش بینی علائم نافرمانی مقابله ای در کودکان. فصلنامه روان شناسی و علوم رفتاری ایران، ۲۱ (۴): ۶۱-۵۲.
- محمودزهی، غلامحسین؛ بیان فر، فاطمه و رستگار، محمدعارف (۱۴۰۰). تاثیر نقش والدین در حل مشکلات روانشناختی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مقطع ابتدایی آموزش و پرورش شهرستان بمپور. مجله پیشرفت های نوین در روانشناسی، علوم تربیتی و آموزش و پرورش، ۴ (۳۶).
- منوچهری زاده، کلانتر رشیدی، فرزانه و جزایری (۲۰۱۸). نگرش سنجی تکنولوژی آموزشی و بررسی تاثیر آن بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر پایه ششم شهرستان گتوند (خوزستان) در درس علوم تجربی در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۷. پویش در آموزش علوم تربیتی و مشاوره، ۸ (۸): ۱۲۷-۱۰۸.
- ملاحی، فاطمه و تعبدی، میمنیت (۱۳۹۸). بررسی خودپنداره تحصیلی در رابطه با امید به تحصیل دانش آموزان دختر مقطع متوسطه اول. مجله دانشکده پزشکی، ۶ (۶۲): ۵۱۷-۵۰۷.
- Abesha, A. G. (2012). Effects of parenting styles, academic self-efficacy, and achievement motivation on the academic achievement of university students in Ethiopia. A dissertation submitted in fulfillment of the requirements for the award of Doctor of Philosophy, School of Psychology and Social Science, Faculty of Computing, Health, and Science, Edith Cowan University.
- Bryan, Julia, and Henry, Lynette, (2102). A Model for Building School–Family–Community Partnerships, Journal of Counseling & Development, 91(1): 111-121.
- Butterfield, R. D., & Silk, J. S. (2023). The Role of Neural Self-Referential Processes Underlying Self-Concept in Adolescent Depression: A Comprehensive Review and Proposed Neurobehavioral Model. Neuroscience & Biobehavioral Reviews, 105183.
- Galindoa, Claudia and Sheldon, Steven B. (2102). School and home connections and children's kindergarten achievement gains: The mediating role of family involvement, Early Childhood Research Quarterly, 23(2102): 91– 012.

- Hausen, J. E., Möller, J., Greiff, S., & Niepel, C. (2023). Morningness and State Academic Self-Concept in Students: Do Early Birds Experience Themselves as More Competent in Daily School Life?. *Contemporary Educational Psychology*, 102199.
- Jacob, L., Lachner, A., & Scheiter, K. (2022). Do school students' academic self-concept and prior knowledge constrain the effectiveness of generating technology-mediated explanations?. *Computers & Education*, 182, 104469.
- Mafarja, N., & Zulnaidi, H. (2022). Relationship between critical thinking and academic self-concept: An experimental study of Reciprocal teaching strategy. *Thinking Skills and Creativity*, 45, 101113.
- Li, Zhonglu and Qiu, Zeqi (2018). How does family background affect children's educational achievement? Evidence from Contemporary China, *The Journal of Chinese Sociology*, 5:13.
- Perinelli, E., Pisanu, F., Checchi, D., Scalas, L. F., & Fraccaroli, F. (2022). Academic self-concept change in junior high school students and relationships with academic achievement. *Contemporary Educational Psychology*, 69, 102071.